

BØK 2431 Strategisk økonomistyring

Studium

Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon (3. år)

Kursansvarlig

Pål Berthling-Hansen, Espen Skaldehaug

Institutt

Institutt for regnskap - revisjon og jus

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

9

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Strategisk økonomistyring inngår i det bedriftsøkonomiske fagområdet og bygger på kunnskaper ervervet innenfor økonomistyring, finans, regnskap, mikroøkonomi og metode. Uttrykket "strategisk" er benyttet i kurstittellen for å understreke at kurset fokuserer på optimalisering i et flerperiodisk perspektiv. Målsettingen med kurset er å videreutvikle studentenes kunnskaper og ferdigheter innen analyse av bedriftsøkonomiske problemstillinger, for å gjøre dem i stand til å komme med anbefalinger til beslutninger til beste for virksomhetenes eiere. Kurset er case- og spillorientert. Metodene og teorien som anvendes i kurset er i all hovedsak kjente og tilegnet i tidligere kurs, men problemstillingene er mer komplekse, omfattende og delvis tverrfaglige. Excel vil bli benyttet som verktøy på problemstillinger knyttet til budsjettering, modellbygging, risikostyring og strategiske beslutninger, samt til analyser i forbindelse med simuleringsspillet Briefcase.

Mål

Kunnskapsmål:

Kurset er inndelt i 3 hoveddeler:

Del 1

I del 1 gjennomgår studentene et simuleringsspill der de skal tilegne seg, og videreutvikle, kunnskap innen budsjettering, markedstilpasning og optimering under begrenset kapasitet, samt modellering.

Kunnskapsmål del 1:

- Tilegne seg kunnskap om oppsett av resultat-, likviditets- og balansebudsjett.
- Forstå sammenhengen mellom resultat-, likviditets- og balansebudsjett.
- Forstå hva multikollinearitet er, samt mulige effekter av dette i konkrete beslutninger
- Forstå ulike varianter for beregning av marginalkostnad og marginalinntekt med utgangspunkt i regnskaps- og markedsdata.
- Forstå en-periodisk optimering på basis av marginalinntekt og marginalkostnad.

Del 2

I del 2 skal studentene løse tre cases der en flerperiodisk horisont legges til grunn. Case 1 tar for seg skillet mellom kontantstrøm og resultat, samt grunnleggende lønnsomhetsmetoder som nettonåverdi og internrente. Case 2 tar for seg arbeidskapital særskilt, mens tredje Case 3 tar opp problemstillinger knyttet til risiko.

Kunnskapsmål del 2:

- Forstå relevansen av kontantstrøm for beregning av flerperiodisk lønnsomhet.
- Foreta skattejusteringer av kontantstrøm og avkastningskrav.
- Forstå bruk av nettonåverdi og internrente, samt tolke innholdet av disse lønnsomhetsmålene.
- Forstå hvordan kontantstrømmer modelleres.
- Forstå hvordan arbeidskapitalbehov beregnes samt forstå ulike måltall.
Eksempel: LG1, LG2 og CCC.

Forstå betydningen av uttrykket relevant risiko

Del 3

Del 3 er delvis basert på selvstudium. Her skal studentene øke sine kunnskaper innen bruk av regneark. Regneark inngår som verktøy i de andre to delene av kurset.

Kunnskapsmål del 3:

- Forstå hvordan ulike finansielle Excelfunksjoner kan benyttes som redskap under analyse eller som beslutningsgrunnlag.
Eksempel:
Netto nåverdi, internrente, målsøker- og problemløserfunksjonen
- Forstå hvordan øvrige Excelfunksjoner som eksempelvis SUM, IF (hvis), GOALSEEK (målsøker), SOLVER (problemløser) kan benyttes.

Ferdighetsmål:

Etter endt kurs skal studentene kunne redegjøre for hvordan økonomiske verdier skapes og for hvordan disse kan beregnes sammenhengen mellom ulike bedriftsøkonomiske beslutningsmodeller

Eksempel:

Sammenhengen mellom marginalinntekts-/marginalkostnadsteori og nåverdimetoden.
hvordan man kan modellere bedriftsøkonomiske problemstillinger i Excel og hvordan man gjennom simulering kan vurdere effektene av endringer i modellenes parametere.
hvordan ulike virksomhetsbeslutninger påvirker resultatet, likviditeten og balansen.
hvordan man kan benytte en kontantstrømsoppstilling for å beregne finansieringsbehov.
bruk av flerperiodiske vurderinger knyttet til spesielt investeringsbeslutninger.
bruk av regresjonsanalyse i Excel til å estimere etterspørselsfunksjoner samt tolke resultater.
hvordan ulike virksomhetsbeslutninger påvirker resultatet, likviditeten og balansen.

Holdningsmål:

Etter endt kurs skal studentene ha fått forståelse for styrker og svakheter med bedriftsøkonomisk modellering. Studentene skal ha innsett at modellering er svært viktig for å kunne belyse viktigheten av de ulike underliggende parametre, men samtidig skal de ha fått forståelse for at det er svært sjelden en økonomisk beslutningsmodell klarer å kvantifisere alle relevante beslutningsfaktorer i økonomiske tallstørrelser

Forkunnskaper

Kurset forutsetter grunnleggende kunnskap i Excel og generelle kunnskaper innenfor økonomisk-administrative fag samt matematikk og statistikk tilsvarende det som inngår i de to første årene på Bachelorstudiet i Økonomi og administrasjon.

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Schlosser, Michel. 2002. Business finance : applications, models and cases. New York : Prentice Hall

Winston, Wayne L. 2007. Microsoft Office Excel 2007 : data analysis and business modeling. Redmond, Wash. : Microsoft Press

Annet:

Berthling-Hansen og P, E. Skaldehaug. 2005. Simuleringsspillet BRIEFCASE AS. Oslo: BI Forlag

Berthling-Hansen og P, E. Skaldehaug. 2009. Artikkelsamling og eksamensoppgaver med løsningsforslag BØK 2431. Oslo: Handelshøyskolen BI

Anbefalt litteratur

Bøker:

Bøhren, Øyvind og Dag Michalsen. 2010. Finansiell økonomi : teori og praksis. 4. utg. Bærums verk : Skarvet forl.

Bøhren, Øyvind og Per Ivar Gjærum. 2009. Prosjektanalyse : investering og finansering. Rev. utg. Bergen : Fagbokforl

Emneoversikt

Del 1: Simuleringsspillet Briefcase (40%)

- Marginal inntekt/marginal kostnad
- Optimal tilpasning med og uten kapasitetsbeskrankninger
- Strategiske (flerperiodiske) problemstillinger
- Regnskapsmodellering
- Praktisk bruk av problemløserfunksjonen

Del 2: Finansielle case (40%)

- Betydningen av arbeidskapital under verdimaksimering
- Uekte investeringer
- Modellbygging
- Simulering
- Relevant risiko
- Forholdet mellom risiko og avkastning under ulike eierstrukturer
- Sammenligning av kontantstrøm og regnskapstall
- Beslutningstrær som beslutningsgrunnlag

Del 3: Praktisk bruk av Excel

- Finansielle funksjoner
- Målsøker- og problemløserfunksjonen
- Regresjon
- Hvis – setninger
- Scenariefunksjonen

Dataverktøy

Studentene må aktivt benytte et regnearkprogram (Excel anvendes i kurset). Ved innsending av oppgaver kan det i tillegg Excel være aktuelt å benytte et tekstbehandlingsprogram (f. eks. word). I den grad foreleser anvender oppgaver som ikke inngår i obligatorisk litteratur vil disse bli lagt ut på It's learning.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres ved forelesninger (foreleserledet oppgavegjennomgang integreres i forelesningene), selvstudier (lesing av litteratur og øvelser/oppgaver) og gruppearbeid. Gruppearbeidet skjer gjennom fire innleveringer av beslutninger i forbindelse med simuleringsspillet Briefcase (Del 1).

Kurset gjennomføres med 54 kurstimer undervisning fordelt på forelesninger og foreleserledet oppgavegjennomgang.

BI Nettstudier

Nettlærer vil benytte It's learning for å publisere fagstoff, oppgaver og digitale læringsressurser, og studentene gis mulighet til å kommunisere med nettlærer og medstudenter. Det gjennomføres intensivundervisning på samlinger i starten av semesteret og før eksamen. Nettstudentene tilbys også en studieguide. Studieguiden skal være supplement til pensumlitteraturen ved å bidra med leseplaner, relevante arbeidsoppgaver, referanser og kommentarer til kursets pensum.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers individuell skriftlig eksamen.

Eksamenskode(r)

BØK 24311 - Skriftlig eksamen, eksamen teller 100% for å oppnå karakter i kurset BØK 2431 Strategisk økonomistyring, 9 studiepoeng.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt + eksamenskalkulator TEXAS INSTRUMENTS BA II Plus™. Under punktet eksamensinformasjon i studiehandboken på web finnes det definisjoner av hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen. Legg særlig merke til at eksaminanden må benytte BI-godkjent kalkulator(TI BA II Plus). (<http://www.bi.no/studiehandbok/hjelpemidler>)

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen ved neste ordinære gjennomføring av kurset.

Tilleggsinformasjon

I forbindelse med revidering av Bachelorstudiene fra og med studieåret 2009/2010, blir det endringer i sammensetningen av kurs i studiene, samt endringer i de enkelte kurs. Dette kurset undervises siste gang våren 2011. Kontinuasjonseksamen tilbys hvert semester fom. høsten 2011 tom. våren 2013.